

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Românii din Serbia.

Subt acest titlu a adus ziarul croat din Serajevo »Hrvatski Dnevnik« în 24 l. c. Nr. 67 un articol în care combate cu date statistice aserțiunile ziarului mare »Obzor« din Zagreb, care a adus în numărul său din 21 l. c. niște date statistice din Serbia în privința românilor. Articolul din »Hrv. Dnev.« e scris de un excelent cunoscător al stărilor din Serbia, și d'aceia i-a succes să arete datele acelea din »Obzor«, pe cari le-ar fi scris un profesor universitar (?) sârbesc, că sunt date tendențioase și minci-noase.

Ziarul din Serajevo arată, că în Serbia au fost după statistica oficială sârbească în 31 Dec. 1905 locuitori 2,688.747, din cari sunt sârbi 2,331.107, români 122.429, țigani 46.148 etc. (Statisticki godisnjak kraljevine Srbije, tom. X. Belgrad 1907 pag. 30, 65 și 66).

Arată mai departe că românii din Serbia trăiesc în partea nord-estică a regatului și că hotarele aceluia teritor românesc sunt: la nord Dunărea, la est Timoc, la vest Morava iar la sud linia care leagă Zaecear cu Paracin.

Zice mai departe, că și la stânga de Morava și la sud de linia Zaecear-Paracin se află încă oaze românești. Teritoriul amintit compune cercurile: Craina, Pojarevaț și Timoc și numără după statistica din 31 Decembrie 1905 la olaltă 488.962 locuitori, din cari cel puțin 400.000 de locuitori sunt români, căci sârbii fac numai o minoritate neînsemnată acolo.

Afară de acești daco-români mai trăiesc în Serbia și români macedoneni pe cari îi găsește aceiași statistică numai 990 suflete, cu toate că e cunoscut, că aceștia numără 100.000 de suflete. Așadară zice, trăiesc în Serbia cel puțin 500.000 de români.

În articolul acela se arată mai departe, că acești români n'au nici un drept național, că nu le este permis să învețe în școală românește, că se nimicesc cărțile și ziarele românești, cari ajung acolo, că mitropolitul din Negotin a interzis preoților să cetească rugăciuni pe românește, și că a ordonat preoților să boteze copiii românilor numai cu nume sârbești, să nu primească nume vechi românești ca: Iancul, Radul, Tinca, Mărinca etc. Așadară acestor români să interzice și a se ruga românește!

Mai departe se amintește cum au permis deja rușii în Basarabia românilor se introduce iarăși limba românească în biserică și școală și întrebă, dacă nu cumva Serbia e 5000 kilometri depărtată după Basarabia în Azia. Căci cum e cu puțință că poporul sârbesc cere dreptăți naționale în Austro-Ungaria, dar acasă calcă cu picioarele acele drepturi fraților săi de aceiași religione.

Întrebă pe urmă pe tânărul profesor

univ. din Belgrad, Dr. Tih. Gheorghevici, dacă »hamesia, prostia și nemoralul« la românii din Serbia (dupăcum a scris acest savant sârbesc), nu e poate urmare a »libertății mare și autonomiei« de care se bucură românii în Serbia.

Incheie întrebând, dacă nu cumva, a avut drept deputatul Szemere, care a interpellat în camera din Budapesta în chestia conflictului cu Serbia și a propus să se salveze acești români de »sclăvia« sârbească. Mai întrebă atunci, ce zic la aceasta cercurile politice și presa din România? În momentul acesta când străinii se ocupă de soarta ticăloasă a românilor din Serbia, întrebăm pentru ce nu intervine România la Belgrad, să capete acești români autonomia națională, fiind acum momentul cel mai potrivit.

Conflictul cu Serbia se pare că intră în altă fază. Incertitudinea dispare și sunt semne că sârbii revin la sentimente pacifice. În altă parte a ziarului nostru dăm amănunte complete.

Consilii de miniștrii. În cursul zilei de ieri au avut loc două consilii de miniștrii, la palatul ministrului de externe din Viena. Au luat parte ministrul de externe Aehrenthal, cei doi primi miniștrii, Bienert și Werkerle, ministrul de finanțe comun Burrian, ministrul de finanțe austriac Bilinsky, ministrul de războiu Schönaich și șeful statului major, generalul Conrad. Consiliile au luat în dezbateri înțelegerea încheiată cu Turcia, autonomia provincială a Bosniei și conflictul diplomatic cu Serbia. La sfârșitul consiliului ținut la orele 4 după amiază a venit la palat și moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand. Alteța Sa a cerut lămuriri ministrului de externe asupra situației. Baronul de Aehrenthal a declarat că situația s'a schimbat înspre bine.

Autonomia Bosniei. Guvernul provincial din Bosnia și comisiunea executivă a mohamedanilor, după luni întregi de tratative asupra autonomiei, au ajuns în sfârșit să stabilească definitiv proiectul autonomiei. Guvernul va prezenta proiectul acesta în curând spre sancționare. Autonomia se va pune în viață imediat după sancționare.

Apucături bizantine.

(§) Organul mitropoliei gr. or. române din Sibiu, în numărul său de ieri publică un articol grav, având aierul să aperse preoțimea — »martirii credinței«, cum le zice preoților — împotriva ziarelor naționaliste, care s'ar fi năpustit cu ură nemărginită, fără dreptate și multă răutate asupra venerabilei preoțimi române.

Stilist îndemânatic este autorul acestui articol, căci își rotunzește destul de bine fraza și adunat-a o grămadă de cuvinte pentru a produce efect. Afară de laude ce

aduce însă preoțimei noastre, care veacuri de-arândul a păstrat legea-strămoșească, limba și obiceiurile, luptând, suferind chiar martiri, încolo nu-i nimic adevărat și drept în îngrămădeala de cuvinte. Ci este bizantinism mult, apucături cari ar fi îngrijitor să se introducă în presa română.

Cine, când și cum a nedreptățit și hulit preoțimea română?

E evident, că organul mitropolitan sibian debitează numai fraze, dar cu anume tendențe: pe d'oparte să producă diversiune asupra politicii de duplicitate ce face și care iese tot mai mult la iveală (menajând și pe Burdia și luându-și aiere că apără și — naționalismul), pe de altă parte căutând să discrediteze presa naționalistă și să indisponă preoțimea împotriva noastră, ca astfel ascultare să nu dea decât prelaților, cari și în chestia colectei pentru italieni s'au dovedit atât de diplomați și dibaci, încât colectară în bisericile românești bani cari se destinează acum fondului presei — maghiare!

Atât este de adevărat că numitul organ bisericesc umblă pe căi lăturalnice și caută să insinue numai, încât prin nimic nu dovedește acuza sa la adresa presei naționale.

Adică totuși se provoacă la ceva: la articolul dela 29 Februarie publicat în »Tribuna«. Și ca foarte grav amintește de »marșul congruei«.

Tocmai aceasta dovedește însă cece afirmăm noi: că avem a face cu apucături bizantine...

Dar în acel articol și în acele potrivite versuri nu se batjocorea nici se calomnia preoțimea română, pe care nimeni nu o stimează și n'o apreciază mai mult, dupăcum am și apărât-o la toate prilejurile, ci sunt condamnați acei păcătoși preoți cari la Bocșa, de dragul congruei, veniseră aduși de notari (unii se travestiseră de rușine) și voteră contra candidatului național, precum cu drept cuvânt am osândit aspru pe nemernicii din cercul Oraviței cari s'au făcut slugile lui Burdea și au comis cel mai nerușinat act național: să voteze cu un renegeț, cu Șeghescu, coada de topor folosită de Apponyi pentru distrugerea diecesei Caransebeșului, trântind astfel pe venerabilul președinte al partidului național.

Ori, acești păcătoși nu pot fi confundați cu — preoțimea română. De astfel de preoțime să ne ferească D-zeu și dacă »Unirea«, tot organ bisericesc, a avut curajul să se lapede de astfel de leproși, »Telegraful« putea să aibă bunul simț a nu i considera reprezentanți ai »preoțimei române« și să nu-i aperse cu nici un cuvânt, pentru că ei au săvârșit păcat național ce nu se poate nici motiva, nici scuza, nici ierta!

Luând în apărare pe astfel de cinici și stricați, aducem insultă preoțimei întregi, care desigur nu se solidarizează cu păcă-

toșii cari, ca și la Oravița, așa și acum, la alegerile pentru sinod, s'au făcut unelte în mâinile bandei de nemernici dela Caransebeș.

Frazele umflate ale organului mitropoliei dela Sibiu rămân deci bizantinizme detestabile.

Ungurii judecați de italieni.

Ungurii contra sârbilor. — Războiu? — Punctul de vedere unguresc. — Interview cu ministrul Apponyi. — Interview cu de putatul Rákosi.

— Dela corespondentul nostru special. —

Roma, 25 Martie.

Marele ziar italianesc *Il giornale d'Italia*, care se publică în Roma, are în numărul său de azi un foarte însemnat articol despre unguri. Ziarul acesta este cel dintâi din Roma și autoritatea lui morală și onestă este recunoscută chiar și de adversarii lui. Articolul ce dăm mai la vale, este considerat în lumea italiană ca punctul de vedere italianesc despre unguri și despre relațiile lor cu celelalte naționalități din Ungaria.

Iată-l:

Ungurii nu iubesc pe sârbi, pentru că trei milioane de sârbi sunt sub dominația coroanei sfântului Ștefan, cari amenință mereu integritatea statului ungar, și nu-i iubesc și pentru un alt motiv: ungurii datoresc recunoștința sârbilor și în politică recunoștința se schimbă ușor în ură.

Este cunoscută asprimea și cruzimea maghiarilor față de naționalitățile pe cari politica lui Metternich și-a urmașilor săi le-a abandonat Ungariei.

Poporul sârb a luptat pentru libertatea și gloria Ungariei, dar ungurii au uitat profiturile, au uitat drepturile, au rupt tratatele și copleșiți de obsesiunea lor naționalistă și despotică, nu au căutat decât să distrugă pe acest popor. Pentru ajungerea scopului au întrebuitat toate mijloacele: procese, temniți, persecuții. Un exemplu recent este procesul din Zagreb. Dar cu toate eforturile lor căinești, cu toate că guvernul unguresc neagă sârbilor dreptul de-a avea școli, spiritul de rasă nu a pierit.

Incăpăținarea aceasta a sârbilor de a nu se îneca în rasa maghiară înfurie pe unguri și le dă de gândit, căci nu numai politica lor internă se poate schimba dar și echilibrul întregului stat ungar.

Această stare a sufletelor a fost spusă de Rákosi, Jenő membru în camera magnaților și directorul lui »Budapesti Hirlap«, corespondentului ziarului »Il Giornale d'Italia«.

— La primăvară, poate peste câteva zile, vom avea războiul; în Aprilie nu vor înflori florile, dar vor bubui tunurile. Și nu suntem noi, nici Austria, nici chiar Serbia care dorește războiul, este Europa întreagă. Diplomația europeană pare că vrea pacea, în realitate vrea războiul. Tot ceea ce petrece de câtă-va vreme este făcut pe ascuns de Anglia, ajutată de Franța și Rusia ca să sdrobească pe rivala sa Germania. Ceea ce se pregătește contra noastră, Austro-Ungaria, se pare numai ca lovind în Viena să se lovească în Berlin. În politică, ca la biliard, adeseori se ochește o bilă, ca să lovești în alta. Anglia a fost totdeauna în bune rapoarte cu Austria, dar după Algeciras unde Austria a ajutat Germaniei, Anglia s'a făcut vrăjmașă noastră, și după anexarea Bosniei a căutat să ne facă dificultăți. Încă mai înainte, Anglia a pornit contra noastră o campanie slavofilă, nu numai aici în Ungaria, dar și în marile publice internaționale. Scopul Angliei este ca națiunea ungară și austriacă ce preponderă în imperiul Habsburgilor să ajungă din prima în a doua linie, și să devie, în mare parte, o monarhie slavă și atunci o apropiere austro-ungară de Rusia ar fi logică, în urma căreia Germania ar rămânea izolată.

După o judecată ce o face asupra viitorului războiu, zicând că prada — Bosnia și Herțegovina — au și luat-o, Rákosi adaugă:

— ...Belgradul este o cetate ce se poate bombardă și cuceri în câteva ceasuri. Belgradul a fost mai de demult al Ungariei, deci nimic mai simplu ca să-l avem iarăș. Odată cucerit, frontiera noastră meridională este întărită pe veci și eu din parte-mi cred că ar fi mai bine pentru noi și pentru liniștea Europei să împingem nițel mai la vale regatul acela sârbesc, care constituie un pericol permanent și a cui politică sălbatică schimbă dinastiile, asasinând regi.

Arătând apoi o hartă de războiu zise:

— Noi suntem gata, se pot ceti numerile brigadelor, regimentelor, batalioanelor cari de-acum ocupă diferite localități pe frontieră. Două sute de mii de soldați așteaptă numai ordinul de bătaie. Sârbii, au mobilizat 150.000 de oameni și, după ultimele informații ce am primit, îi concentrează spre Bosnia. Acolo va izbucni războiul, și scopul nostru va fi ajuns, când vom ocupa orașul Krușevaț, în centrul Serbiei.

Corespondentul lui »Giornale d'Italia« neincrezător de vorbele lui Rákosi, a interviu pe Apponyi.

Iată textual răspunsul lui Apponyi, publicat de »Giornale d'Italia« în Nr. 81 de Luni 22 Martie 1909 st. n.:

— »Situația este gravă: dintr'un moment într'altul poate izbucni incendiul, ce noi ne cercăm să înlăturăm. Este bine să se știe că noi vrem pacea, dar nu putem permite ca o putere mare sau mică să se amestece în politica noastră internă. Conduita Serbiei față de noi este astfel, că noi, dacă am fi voii, am fi putut să găsim o mulțime de »casus belli«. Am rămas însă calmi și generoși, ca leul care-și cunoaște puterea sa.

— Dar Serbia, a zis corespondentul, a făcut cunoscute pretențiunile sale, supunându-se părerei puterilor.

— Este o formulă prea vagă, care nu ne satisface. Noi vrem, noi pretindem vorbe mai clare, și mai ales vrem fapte. Noi nu putem să o ducem așa, mobilizând o armată de gustul unei puteri mici care se războiește, ațâțată de o putere mare.

Noi vrem ca Serbia să renunțe la orice pretenție asupra autonomiei Bosniei și Herțegovinei; să declare că nu are dreptul să exprime nici o pretenție, nici o părere asupra politicii ce facem cu cele două provincii; vrem ca Serbia să desarmeze. Făcând astfel, noi, cu drepturile noastre, apărăm interesele păcii Europei.

— Și dacă Serbia nu se supune?

— Viitorul — a răspuns textual contele Apponyi — este în mâna lui Dumnezeu... Și apoi adogă surâzând: și în mâinele celor din Belgrad, cari sfătuiesc pe regele Petru»

Coresp.

Corpurile legiuitoare române.

Camera.

Ședința dela 10/23 Martie 1909.

Arendarea moșiilor statului.

Se ia în discuție proiectul de lege pentru arendarea moșiilor statului la obștiile sătești.

D. I. Vrăbiescu spune că va fi scurt. Arată că proiectul face parte dintre reformele anunțate prin Manifestul regal dela 14 Martie 1907. Intr'o țară ca a noastră unde sunt latifundii de zecimi de mii de pogoane, iar proprietatea mică e atât de fărâmițată, proiectul este binevenit.

Avem foarte mulți arendași străini, mai ales în nordul Moldovei, ceea ce este îngrijitor.

Pentru ca proiectul să dea însă toate roadele ce se așteaptă dela dânsul, ar trebui ca și societățile de asigurare să fie obligate a-și arenda moșiile la obștii. (Aplauze).

Să nu ni se invoace teorii de drept, căci ele nu

pot sta în picioare. Art. 7 din constituție oprește străinilor cumpărarea de pământuri rurale; cu toate acestea societățile de asigurare eludează această dispoziție din Constituție, deși se știe că majoritatea acționarilor sunt străini. (Aplauze).

D. N. Fleva spune că de vreme ce pricina răzcoalelor este lipsa de pământ, statul ar trebui să vândă proprietățile sale la țărani, nu să le arendeze. Statul e un rău proprietar și nu-și poate administra bine bunurile. În această privință trebuie să se modifice legea pentru vânzarea bunurilor statului.

Legea învoielilor agricole n'a dat rezultate bune în practică, deoarece țărani sunt spoliați prin contracte verbale.

Prin proiectul în discuție arendașii sunt înlocuiți prin asociațiunile țărănești, cari însă de multe ori, compuse din 7—8 locuitori mai bogați, exploatază pe ceilalți locuitori.

Oratorul citează cazul obștiei din Scorțaru-Vechi, la care s'ar fi petrecut mai multe neregularități.

Demulte-ori asociațiile sunt alcătuite chiar de cămătarii satului.

Mult mai preferabil este sistemul de a se exploata moșia în regie, făcându-se toate înlesnirile țărănilor. Așa cum e alcătuit, proiectul cuprinde sămânță de nemulțămiri.

D. I. G. Duca, raportor, spune că e mare deosebire între idealul în politică și realitatea lucrurilor. De aceea nu s'a putut face exproprierea, care ar fi restabilit echilibrul în repartitia proprietății noastre rurale, și a fost nevoie de complexul de măsuri luate de guvernul și partidul liberal.

În loc de împroprietărirea la întâmplare, s'a făcut împroprietărirea selecțională, cu ajutorul Casei Rurale.

Oratorul arată desavantajile pe cari le prezintă sistemul exploatarei în regie a moșiilor Statului, și folosul pe care-l va da arendarea la asociațiile țărănești, cari vor fi un puternic factor de cultură și propășire la sate. (Apl.). De altfel legea nu face decât să consfințească o inițiativă pe care asociațiile țărănești au luat o de mai mult timp.

D. Ioan Lahovari făcuse un proiect asemănător, dar cerea ca arendarea să se facă prin licitație. Noi am crezut că aceasta nu este suficient, căci licitația creia o concurență primejdioasă între arendaș și obștii.

E adevărat că obștiile sătești suferă de multe lipsuri, dar totuși criticele ce li-s'au adus sunt nedrepte. Obștiile au trecut printr'o serie de ani răi, și totuși nu e nici una care să nu-și fi îndeplinit angajamentele (aplauze).

Svonurile rău voitoare sunt răspândite de cei interesați în cauză. Să nu se uite că obștiile de-acuma funcționează în vârtutea unei legi de organizare, care pe de o parte a luat măsuri ca să se împiedice orice acaparare în folosul a 2—3 persoane, iar pe de alta asigură obștii creditul necesar.

S'a adus sistemului critica că ar împinge la comunism. Critica e nedreaptă căci moșia se împarte în loturi și e muncită separat de fiecare posesor al lotului. Numai sămânța și uneltele se cumpără în comun.

Să votăm deci cu încredere proiectul, el va ajuta desăvârșirea armoniei sociale. (Aplauze).

D. Take Ionescu critică modul cum s'a organizat Casa Rurală, stabilindu-se loturi egale de câte 5 hectare. În loc de o împroprietărire matematică trebuia să se facă o repartizare generală.

În loc de a se face izlazuri, trebuia să se încurajeze cultura plantelor furajere.

În loc de a se arenda moșiile statului obștiiilor, trebuia să se vândă, modificându-se legea vânzării bunurilor statului, în loturi la țărani. Pe lângă asta să se dea ministrului facultatea de a arenda moșiile la obștii, fără licitație iar nu obligația.

În ce privește moșiile așezămintelor de binefacere, ele ar fi trebuit cumpărate de stat cu rentă perpetuă.

Dispoziția după care aceste instituții sunt obligate să-și arendeze moșiile, este rea, căci ele

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Buma nr. 1 (Slavonia).

nu vor avea atunci alegerea și vor fi silite să a renunde cu un preț mai mic, căci despre cultura în regie nu poate fi vorba.

D. Anton Carp, ministrul domeniilor, răspunzând dlui Vrăbiescu, spune că societățile de asigurare sunt de caracter privat, și n'ar putea fi obligate să-și arendeze la obștii moșiile, după cum au fost obligate societățile de caracter public.

Dni Flea și Ionescu se plâng că statul nu-și vinde moșiile în loc să le arendeze.

Dar statul și-a vândut 5-6 părți din domeniul său, și și-a făcut în această privință datoria. De-acum statul va trebui să vândă cu mai multă precauție și numai acelor țărani cari s'au arătat destoinici. Arendările se vor face de preferință asociațiilor cari se compun din totalitatea țăranilor dintr'o comună, și s'a luat măsuri spre a se împiedeca acaparările. (Aplauze.)

Se încheie discuția și se ia proiectul în considerare.

Serata Asociațiunii.

— Dela coresponden-ul nostru special. —

Sibiu, 25 Martie.

Duminecă în 21 l. c., a avut loc în sala Muzeului Asociațiunii din Sibiu, cea din urmă serată muzicală, cu care s'a încheiat șirul conferențelor și seratelor artistice ale Asociațiunii.

De sigur pe toți aceia, cari au arătat un interes oarecare pentru aceste frumoase manifestațiuni culturale ale Asociațiunii îi va cuprinde o părere de rău, că sfârșindu-se șirul conferințelor și seratelor muzicale, nu vor mai avea așa des prilejul de-a conveni și a azista la astfel de prestațiuni frumoase, cari înalță sufletul, nobilitează inima și fac să uiți pentru câteva clipe gândurile și grijile zilelor de muncă.

Această ultimă serată a avut un program bogat, bine ales și bine executat. Programul a fost următorul: 1. Două cântece pentru cor bărb. a) Adam, »Noel« și b) Vidu »Cântecul străinătății«, cântate cu multă claritate și precizieune de un bine disciplinat cor de teologi sub conducerea teologului Crișan. 2. Donizetti: Andante din opera »Lucia« pentru pian, executat cu simț de dragălașa d-șoară Rea Popescu. 3. Două cântece pentru voce de tenor, a) Dima »Ciobanul«, (doină pop.) b) Kirchner, »Foaie verde de bujor«, executate frumos de d. S. Roșca, cu o dulce și limpede voce de tenor. 4. a) Händel, Arie din Orariul »Xerxes« și b) Gounod, »Cântec de leagăn«, (trad. de I. Borcia) ambele pentru voce de sopran cu acompaniament de pian și vioară interpretate artistic de bine de d-șoara E. Moga, cu acompaniament la pian susținut de d-na Minerva Brote, neobosită sprijinitoare și aranjatoare a acestor serate și la vioară de d-șoara E. de Heldenberg. 5. Cetire de iubitul nostru umorist d. Ermil Borcia, care prin umorul sănătos și prin interpretarea perfectă a bucăților cetite din Caragiale, Liciu și Ranetti a produs mult haz și veselie în public, care drept recunoștință l-a răsplătit cu furtunoase aplauze. 6. Sărșate »Navarra« pentru două vioare și acompaniament de pian, admirabil executată de cunoscuta artistă d-șoara E. de Heldenberg și de d. I. Crețu, un violinist cu viitor; fiind acompaniați la pian tot de d-na M. Brote. 7. Brohms: »Cântece« pentru sopran, alt, tenor și bas, cu acompaniament de pian la 4 mâini. Minunatele cântece de Brohms au fost cu măiestrie cântate de d-na M. Crișan, d-șoarele Drechsler, Lupean, E. Moga și d-nii Oct. Murășan, S. Roșca și A. Crișan. 8. Cuvânt de încheiere, de d. Oct. C. Tăslăuanu, care în puține cuvinte a arătat deslușit năzuințele »Asociațiunii« pe terenul cultural și scopul ce a urmărit prin aceste conferințe și serate. Constată că rezultatul moral al prestațiunilor »Asociațiunii« a fost destul de multumitor pentru început și speră, cu noi împreună, că anul viitor publicul sibiian va arăta un inte-

res și mai mare pentru aceste scopuri sfinte și nobile.

Toți câți și-au dat concursul la această ultimă serată, la care a luat parte un public foarte numărös, au fost pentru osteneala lor și pentru frumoasele prestațiuni sincer răsplătiți cu îndelungate aplauze și strigăte de »bravo«.

Noi cari cu dragă inimă am sprijinit acest sănătos curent dela Asociațiune: (cum îl numește d. E. Borcia) ne simțim totodată datorii a aduce mulțămitele noastre neobositului și desinteresatului ei secretar administrativ, d-lui Oct. C. Tăslăuanu, care n'a cruțat nici timp nici ostenele aranjând aceste splendide producțiuni, la cari am avut de două-ori prilejul a-i asculta frumoasele conferințe instructive.

Mai suntem datorii a aduce mulțămitele noastre și d-nei Minerva Brote, care deasemenea și-a dat concursul, și-a contribuit foarte mult; fiind conducătoarea și inițiatoarea seratelor muzicale atât de frumoase. Mai mulțămim apoi sincer și din adâncul inimii tuturor acelor cari, au contribuit fiecare cu cât a putut pe altarul culturii românești.

Cu Dumnezeu înainte și la anul cu bine.

Din România.

Boala Doamnei Elena Cuza. D. dr. I. Cantacuzino, directorul serviciului sanitar superior s'a înapoiat dela P.-Neamț unde a fost de a examinat pe Elena Doamna.

Ilustra bătrână s'a vindecat pe deplin de pneumonia dublă ce avea, dar suferă de o paralizie a mușchilor și trebuie să stea tot mereu în pat. Din cauza acestei suferințe pe spatele bolnavei s'au făcut mai multe răni, caracteristice paraliziei mușchilor.

Doamna Elena se hrănește acum bine, deși asimilează foarte puțin.

Medicii speră totuși că printr'o alimentație bună, ilustra bolnavă are să se însănătoșeze.

Conferința d-lui dr. N. Minovici. D. dr. N. Minovici a invitat pe reprezentanții presei, la soc. de salvare spre a le arăta noile dispozițiuni pe care le-a luat pentru strângerea cerșitorilor din Capitală. La această conferință a luat parte și d. dr. Botescu, ajutor de primar.

D. dr. Minovici a spus că Bucureștiul are numărul cel mai mare de cerșitori dintre toate orașele mari din Europa. Una dintre cauzele înmulțirii lor este faptul, că nu există nici o lege care să pedepsească sau să oprească cerșitoria. O altă cauză e caritatea publicului, care nu cercetează niciodată cui dă sau ar trebui să dea un ajutor.

D. dr. Minovici a arătat mai multe fotografii de așa ziși cerșitori și a spus că unii din ei se prefăceau muți, sau orbi și colindau orașul cerșind.

În două săptămâni, poliția a strâns de pe străzile Capitalei peste 400 de cerșitori pe cari i-a trimis la urma lor.

Conferențiarul a spus că de acord cu primăria Capitalei va transforma Azilul de noapte spre a adăposti pe oricine, o zi sau două, după care va căuta să-i plaseze sau să i trimită la locul de origine.

Tot la Azil se vor da băi gratuite pentru toată lumea.

D. dr. Minovici și-a terminat conferința, făcând apel la presă ca să semnaleze publicului înșelătoriile pseudo-cerșitorilor și subț nici un cuvânt să nu le mai dea vre-un ajutor, întrucât primăria va avea grijă de toți adevărații cerșitori.

După terminarea conf. inței reprezentanții presei, însoțiți de d. dr. Minovici, au făcut o preumblare cu automobilul prin oraș.

Discuțiile dela Liga Națională unghurească.

— Corespondență particulară —

Azi la Liga unghurească (Orsz. Magyar Szövet-ség) s'au urmat discuțiile asupra chestiei romanizării în Ardeal. Este adevărată nostimadă să aziști la aceste ședințe.

Fiecare dintre oratori vine cu o idee preconcepută la ședință și fără a avea cea mai mică pregătire, fără a o sprijini cu vre-un dat, cu vre-un fapt real, el combate înainte susținând ceea ce va fi auzit dela cutare prieten, care a văzut vre-un »valah« viu, când a fost acum zece ani la vânătoare în Ardeal. D. A. susține de pildă că românii romanizează. Imediat defilează un șir de argumente de cafeenea, că unghuroaica se romanizează când se mărită după român, dar lucru ciudat, româncă măritată după unghur nu se maghiarizează, în virtutea cărei legi psihologice, nu se spune; de asemenea toți românii au fost odată unghuri, nici nu a fost picior de român în Ardeal, cu toate astea, printr'o minune inexplicabilă ei au devenit toți români, fără să fi avut dela cine să audă vorbă românească.

D. B. dimpotrivă e de felul său optimist. Imediat lucrurile iau față opusă. Atunci unghurul e puternic tare, viță de Arpad și românul »inferior« nu a fost nici odată în stare să-l asimileze. Și așa cu astfel de »argumente« se discută înainte ceasuri, zile și săptămâni de zile în șir, fără a se înțelege, fără vre-un rezultat și folos pozitiv, încât se pare că și președinții, dd. Jancsó și Berczik, singurii oameni mai rezonabili, s'au speriat de potopul de discuție zadarnică ce au deslănțuit și preferă să lipsească decât să aziste cum vorbește, vorba aceea, Niță cu tatăsău pe întunec...

Iar noi avem o nouă dovadă cât cumplit de necunosătoare e lumea unghurească în chestia românească, dela miniștri până la cel din urmă patriot de răspântie.

În lipsa dlor președinți Berczik Árpád și Jancsó Benedek ședința e deschisă prin alt domn. La discuție sunt înscriși: Dd. Simon József, Csuday Jenő, și Dr. Ajtay. Ne miră faptul, că d. Alexici, care s'a înscris la discuție și a trezit prin aceasta curiozitatea noastră, n'a fost cetit, pe semne s'a retras.

D. Simon József: Nu împărtășește nici punctul de vedere al dlui Jancsó B. nici pe al lui Ajtay și nici nu voințe să susție o a treia teorie în această chestiune, ci constată numai niște date triste pentru unghuri. Din experiența sa spune, că a văzut marele număr de unghuri romanizați în comitatul Solnoc-Dobica. Aici românii cistigă teren neconținut, înaintind în chip înspăimintător. Maghiarul șovăiește la auzul limbei românești și măiestruului fluier românesc; își lasă neamul și credința, ba părăsește și »poetica«, frumoasă limbă unghurească, înlocuind-o cu prozaica și urita limbă românească (!).

D. Ajtay József: Recunoaște că e romanizare, dar e în măsură așa de neînsemnată, încât nu trebuie să dea de gândit unghurilor. Apoi declară că datele lui Csuday sunt neexacte, documentind aceasta cu studiile istorice ale dlui N. Iorga și ale dlui Dr. Aug. Bunea, și alte date istorico-statistice. De altcum românul e cu mult prea slab, decât să poată romaniza pe puternicii fii ai lui Arpad. Acolo unde unghurii dispar, sau scad, acolo cauza nu e romanizarea ci emigrarea. Nici dd. Slavici și Brote nu susțin romanizarea ci din contră se plîng de maghiarizare. Românul e foarte aplicat să se lapede de neam și de religie sub influența etnicei maghiare. Unghurul însă a dat dovadă de trăinicia și puterea sa națională prin faptul că din 200.900 cîți au fost la venirea lor în țară s'au înmulțit așa de uimitor.

D. Csuday, un personaj scund, roșu la față, cu cap mare și gesturi ridicole, e ferm convins că este romanizare sau mai bine zis a fost romanizare. D-lui a documentat în o conferință din ședințele trecute origina celor 3 milioane de Români, cari nu sunt altceva decât unghuri romanizați. (Obosit, de greutatea celor zise, cere voie dela auditor să bea puțină apă). Ca nouă dovadă ceteste scrisoarea unui prieten de-al său, învățător român (?), care și el zice că a fost romanizare și numai acestei împrejurări se datorește numărul de azi al românilor. D-sa aduce ca dovadă părerile capacităților unghurești pe acest teren Balogh și

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE se pot procura cu plătire în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară

Cu stimă: **Falk Imre, Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.**

Réthy. Și îl prinde mirarea că după așteptate argumente, totuși mai sunt de aceia, cari susțin contrarul. Li face atenți ca să nu-și adoarmă băgarea de seamă, fiindcă în cazul că ar izbucni un războiu cu România, ce pericol formidabil ar fi cele 3 milioane de români, cari de sigur ar urma pildele strămoșilor lor dela 48! (Întrepuie d. Alexici din auditor: Nu-i adevărat! Cum poți afirma așa ceva?)

Critică și puțină osteneală ce-și dau femeile maghiare, pentru a maghiariza. Dacă se mărită o unguroaică după un român și ea și copiii vor fi români. Contrarul îl putem vedea la românce, cari romanizează pe bărbat. Aminteste apoi pe d. Apponyi, a cărui soție a fost nemțoaică, dar el a maghiarizat-o. Soția dlui Aehrenthal e unguroaică și nu l-a putut maghiariza pe Aehrenthal. (Ilaritate.) Iși încheie vorbirea, punind următoarea întrebare lui Farkas Pál, care a înzistat pentru inițierea unei acțiuni, de a scăpa pe micul proprietar român din ghiarele jefuitoare ale băncilor populare.

»Nu sunt oare și mici proprietari unguri tot atât de asupriți și jefuiți ca românii? De ce dar să-i scăpăm pe ei mai întâi? Nu-i vorba și ei trebuie scăpați, fiind că odinioară și ei au fost unguri (!). Prin aceasta îi putem recuștiga iarăși și atunci Ungaria va fi puternică și fericită, iară noi doi«, cătră Ajtay, »vom fi cei mai buni prieteni.«

Ședința s'a închis spre marea bucurie a celor de față, după câteva observări neînsemnate făcute de d. Gagyi. S'a făcut, cu întreg ciclul de ședință, vorbă multă și folos puțin.

Burdismul în graniță

Publicăm mai la vale o corespondență din graniță, care desvălește ravagiile burdismului pe întreaga linie a vieții politice și bisericești din Caraș. Din ea reese marea necesitate a organizării tuturor elementelor cinstite pentru a stârpi buruiana ce se întinde și amenință să copleșească viața națională de-acolo.

Ziarele ungurești de azi ne dau candidați pentru episcopia Caransebeșului. Știți pe cine? P. C. Sa părintele *Iosif Olariu*, care nu e burdist și veșnicul candidat din Hodoș-Bodrog »pe care l-ar vedea bucuros și guvernul la această demnitate«. Ni-am înțeles. Și nu ne îndoim că va înțelege și Sinodul din Caransebeș nota situației.

Terorizări în graniță.

Orșova, 24 Martie 1909.

Un terorism nemai pomenit s'a deslășuit pe toată linia în cercul electoral al Mehadiei din prilejul alegerilor de deputați la sinodul nostru eparhial. Furia, cu care s'au năpustit organele lui Burdea și oficianții administrației politice asupra poporului blînd, pașnic și răbdător din graniță, a ajuns la culme și nu găsesc cuvinte spre a înfiera procedura neomenească, ce are scopul a înăbuși ba chiar a nimici cu desăvîrșire conștiința poporului nostru.

E peste seamă revoltător ceea-ce s'a întimplat zilele trecute în unele comune din cercul nostru. Așa numiții «magistri silvanali» ai comunității de avere — de aceștia avem în era lui Burdia o droaie, pe cînd pe timpul lui Ilie Curescu era numai unul — au cutriat satele făgăduind alegătorilor cu vorbe dulci ceriul și pămîntul, numai să voteze cu candidații lor, cari sunt Gheorghe Popescu, măcelar — «similis simili gaudet» — și Dr. Virgil Nemoian, medic în Mehadia

Un atare magistrul silvanal, numit Borțun, neamul lui Burdea, care nu de mult a trecut dela legea romano-catolică la legea noastră, a fost și în comuna Petnic, unde însă a pățit-o, căci bravii petniceni fiind sătui de-aștepta făgăduiele, i-au întors spatele. Mai avem și în Orșova un exemplar în persoana magistrului silvanal Vasile Segircian, illo tempore mare naționalist, acum însă membru al casinei maghiare din loc, trăgînd la carul lui Burdia. Acest magistrul silvanal, voind a fi mai catolic decît Papa, adevărat decît șeful său din Caransebeș, a stat ziua și noaptea la pîndă, ca codrenii fără zăbavă să aducă la îndeplinire ucizurile primite de sus. O Doamne! Cîta uitare de sine, cîta destrăbălare și nerușinare în acești oameni cu suflet întunecat, cari au supt la pieptul mamelor romîne și trăiesc astăzi din sudoarea poporului!

Foarte nimerit au caracterizat foile noastre pe indivizii de soiul acesta, numindu-i «cloțani» și e bine să-i cunoaștem, căci numai astfel ne vom putea feri de ei ca de «ucigă-l crucea».

În comuna din apropiere Jupalnic încă există un cloțan, care fără de exagerare se poate numi cloțanul cloțanilor, e preotul Pavel Magdescu, fiul lui Burdea,

care în loc să-și caute de chemarea sa de preot, umblă tot după speculațiuni, e un mercenar în înțelesul strict al cuvîntului. Pentru a face gheșefuri mai rentabile, a trecut în tabăra lui Burdia și desconsiderînd disciplina bisericească, despre care — așa se vede — nici ideie nu are, a votat Joia trecută în colegiul preoțesc contra șefului său, venerabilul protopop Mihaile Popovici din Orșova, care a încăruntit în lupte pentru binele obștei rominești, deși înainte de alegere din propriul său îndemn promisese dlui protopop, că va vota cu el.

Preotul Pavel Magdescu, acum coadă de topor alui Burdia, a plecat încă Miercuri dimineața la Mehadia, unde sosise Burdia, spre a confera cu preoții rătăciți, a plecat părăsind prelegerea de religie dela școlăle de stat din loc, ceea ce adeseori o face, substituind pe fiul său pentru această prelegere.

Tot astfel au trecut în tabăra lui Burdia preoții Iacob Dragulescu din Plavișevita, Dimitrie Popovici din Topleț, Vasilescu din Bogoltin, Ioan Grozavescu din Corniareva votînd pentru candidatul contrar; de preoții Ioan Chendi din Petnic și Ioan Căltun din Pîrvova nici nu mai fac amintire, căci aceștia de un timp îndelungat sunt burdiști notorici. — Rușine să le fie!

După cum zisei mai sus, arma contrarilor noștri e terorizarea și corupțiunea. Între alții amintesc pe notarul cercual Bossert Agost din Iablanita, care colindînd dela casă la casă, a amenințat pe Iablanitești și petniceni cu pedepse mari, dacă nu vor vota cu căsapul și medicul din Mehadia, sub pretextul, că sunt în restanță cu darea, că nu au tras gunoiul etc. În aceste comuni în ziua alegerii s'au mobilizat chiar și jandarmii, căci fără acești »păzitori« ai ordinii publice campania electorală nu era completă.

În comuna Topleț notarul comunal din Mehadia Ritics Károly, însoțit de un militar, neamul căsapului Popescu și de codreni, a fost chiar de față în ședința sinodului extraordinar electoral de Duminecă, controlînd voturile și fixînd cu ochii înholbați pe alegătorii noștri. Firește, preotul burdist Dimitrie Popovici nu a îndepărtat pe acești membri din localul sinodului și prin aceasta călcînd în mod obstinat dispozițiunile ordinanței consistoriale, a comis un delict disciplinar, pentru care forurile competente îl vor trage la răspundere.

În comuna Corniareva notarul cercual cu numele Putics — la instigarea preotului Ioan Grozavescu — a scos în ziua alegerii cu putere brahială din comună pe doi aderenți ai partidului nostru din Mehadia, cari în afaceri private merseseră acolo, exortîndu-i formal din sat sub pretextul, că sunt agitatori.

În comuna Mehadia o ceată de bătăuși d'alui Burdea — tot aceia, cari au încercat să provoace scandal la adunarea populară, niște alcoolști, înarmați cu revolvere, au năvălit în sf. biserică, unde se ținea sinodul electoral și luînd o poziție provocătoare, o încăierare, ba chiar vărsare de sînge era inevitabilă, dacă părintele Constantin Dure, prevăzînd sfîrșitul tragic, nu disolva sinodul, despre aceasta s'a făcut i mediat arătare la consistoriu. Cu acest prilej a fost și sora lui Burdea de față și sunt convins, că n'a fost încintată de manoperile slugilor fratelui ei.

În comuna Orșova un oareși care Tauszig Sándor, jidan botezat, în leșelnița vicenotarul Lengyel, asemenea jidan, au corțșit, terorizînd poporul, pentru candidații burdiști.

Atît de astădată.

În fine observ, că rău, foarte rău stăm aici în graniță în privința demoralizării generale, căci polișul burdismului ia tot mai mari dimensiuni și atacurile burdiștilor și a străinilor îndreptate contra autonomiei și constituțiunei noastre bisericești, devin tot mai violente.

Sunt mîhnit pînă în adîncul inimei mele de aștepta fărădelegi, abuzuri și corupțiuni și întreb: »quosquetandem«... pînă cînd... pînă cînd... dle consilier de curte?!

Un grănițer naționalist de lîngă Cerna.

Căile P. C. Sale Dr. I. Olariu.

Ni-se scrie din Caransebeș: Ați publicat și d-voastră declarația P. C. Sale părintelui Olariu prin care se lapadă de Burdea, spunînd că n'are nici în clin nici în mîneacă, ba că doar nici nu-l cunoaște pe Burdea. Pe nimeni ca pe noi caransebeșeni, cari îl vedem zilnic în societatea lui Burdea și a argaților săi, n'a surprîns mai mult acest fariseism al P. C. Sale, aceasta îndrăzneală cu care seduce lumea.

Dacă nu are nimic cu Burdia, Vă rugăm să-l întrebați d-le Redactor, ce caută aproape zilnic la locuința lui Burdea, unde intră seara pe la ora 5 și iasă la 7? D-sa doar nici nu se învîrte în altă societate decît în cea a loneștilor, Regmaneștilor și Mineștilor? Zi de zi îl cercetează pe scribosul Minea, redactorul, »Severinului« la locuință, se plimbă în intimitate cu dînsul și-l așteaptă seara pe la ușile prăvăliilor. Este aceasta demn de prestigiul și rangul P. C. Sale?

Îl cunoașteam și pînă acum de fariseu pe P. C. Sa părintele Olariu, care toată viața sa a evitat cu îngrijire a se expune în vre-o luptă națională, fariseismul

însă cu care se lapadă acum de Burdia cînd el este în cele mai intime legături cu dînsul, ceea ce o știe toată lumea din Caransebeș, ne arată că P. C. Sa se știe dezbrăca și de orice rușine, numai ca să poată parveni. Este de datoria d-voastră însă domnule Redactor, a pune în lumină adevărata personalitatea Prea Cuvioșiei Sale.

Țiganul Nicolae Ionescu și Burdia.

Țiganul Nicolae Ionescu se lapadă și el în pamfletele sale de Burdia, căutînd să facă burdiști din dd. Musta, Ciorogariu, Braniste etc. Ca lumea să vadă însă că are de a face cu un țigan ordinar, care minte cu nerușinare, reproducem din »Drapelul« un instantaneu dela Sinodul din Caransebeș:

Prezidentul Stoian: Dr. Nicolae Ionescu! Cu cine votați?

Dr. N. Ionescu: Cu Constantin Burdea și Ioan Dobreu.

Tătariu: Cum se poate, dle Ionescu? Votarea d-tale contrazice declarațiilor făcute prin jurnale și volante.

Dr. N. Ionescu: Nici decum. În cele politice nu sunt cu Ilustritatea Sa, în cele bisericești însă da, căci Ilustritatea Sa e omul bisericeii...

Debandad din Belgrad

Serbia în pragul revoluției.

Disparația prințului Gheorghe.

Revirement pașnic.

Abdicarea prințului Gheorghe al Serbiei pe care ieri ne-a anunțat-o telefonul a adus un revirement pașnic în criza austro-sârbă atât de acută. În ultima oră, pe cînd batalioanele austriace și sârbești se înșiruiau, și pecînd țevile de tunuri soseau uruind la granița Serbiei spre a lua cuvîntul lor fioros, abdicarea prințului Gheorghe schimbă situația întregă. Partidul războiului în Belgrad pe care prințul îl dusesese prin agitațiile sale pînă la paroxismul războinic, azi e desconcertat și decapitat.

Cauza adevărată a acestei schimbări pare a fi nu moartea servitorului Colacovici care-i un simplu pretext, ci schimbarea în atitudinea Rusiei. Rusia a recunoscut oficial anexarea Bosniei și Serbia se vede izolată cu desăvîrșire de puternica ei ocrotitoare.

În astfel de împrejurări, spre a liniști spiritele extrem de ațîțate se pare că guvernul cu regele Petru în frunte au silit pe prințul Gheorghe la abdicare pentru a dezarma partidul războinic.

Este însă altă chestiunea dacă prin asta ei au răușit să potolească spiritele surescitate cari acum amenință a-și cheltui ațîțarea într'o răsmeriță internă.

Debandada din Belgrad.

Se anunță din Belgrad: Vestea revirementului pașnic în atitudinea Rusiei s'a răspîndit ca fulgerul în Belgrad. Ministrul de externe Milovanovici primind telegramele lui Iswolski s'a convins că în cazul unui războiu cu Austro-Ungaria, Serbia ar fi izolată cu desăvîrșire. S'a convocat imediat un consiliu de miniștri, în care ministrul de războiu, Jivcovici, a orientat pe miniștrii asupra pregătirilor de războiu ale Austro-Ungariei, comparîndu-le cu măsurile militare luate de Serbia. Dupăcum se svonește d. Jivcovici, adînc emoționat, a declarat că, dată fiind starea de izolare a Serbiei, războiul ar avea urmările unei feroase catastrofe pentru ea. În consiliu s'au făcut aspre imputări prințului de coroană Gheorghe, care prin agitațiile sale fără frâu

a împins țara într-o stare foarte deplorabilă și care prin purtarea sa a zădărnicit Serbiei puțința unei retrageri cinstitute. Agitațiile prințului au creat Serbiei o situație gravă și de urmări incalculabile.

În consiliul de miniștri a domnit până la sfârșit o agitație extraordinară. S'a luat hotărârea, ca miniștrii să înduplece pe regele Petru pentru o atitudine mai energică față de moștenitorul de tron. Regele să puie trau purtării nesocotite a prințului Gheorghe, care prin propaganda sa a târât țara în prăpastia gravei crize de azi. După audiența miniștrilor la regele, consiliul s'a ocupat și de comunicatul apărut în ziarul «Zvono» referitor la cazul Colacovici. Miniștrii i-au adus regelui la cunoștință, că purtarea brutală a prințului a revoltat și cercurile militare și că s'au ivit glasuri în cercurile armatei, cari au declarat că moștenitorul de tron nu mai poate face parte din armata sârbească.

Regele Petru a chemat la sine aseară pe prințul Gheorghe și în temeiul deciziei consiliului de miniștri l'a invitat să abdice la dreptul de succesiune.

Moștenitorul de tron la început a protestat cu energie împotriva acestei hotărâri a consiliului și a declarat, că *Iswolski și însuși țarul i-au făcut promisiunea de-a nu părăsi pe sârbi în ceasul primejdiei*. După ce însă regele i-a comunicat știrile sosite din Petersburg, conform cărora guvernul rus recunoaște anexiunea și l-a înfruntat pentru purtarea lui nesocotită prin care a împins țara la marginele dezastrului, prințul Gheorghe, deși șovăind, a declarat că abdică la succesiune și imediat l-a vestit despre aceasta în scris pe ministrul președinte Novacovici.

Prințul Gheorghe, ieri, când i-a venit la cunoștință, că consiliul de miniștri se ocupă de moartea servitorului său Colacovici, deoarece poporul cere cu insistență pedepsirea vinovatului, a protestat invocând drepturile sale suverane, cari îl pun direct sub jurisdicțiunea tatălui său, regele. La aceasta primul ministru i-a adus la cunoștință, că privilegiul acesta princiar numai atunci li-se cuvine membrilor casei domnitoare, dacă se poartă ca adevărați principii. Prințul Gheorghe i-a adresat, prin firul telefonic, ministrului președinte un potop de injurături din cele mai josnice. După hotărârea consiliului de miniștri moștenitorul de tron a declarat că se va supune sentinței unui tribunal. *Pentru a încunajura procesul criminal, autoritățile i-au înlesnit moștenitorului de tron refugiarea.*

În vremea din urmă spiritele sunt împotriva moștenitorului de tron. Muncitorii, țărani și negustorii au pornit în lăuntrul țării un curent din ce în ce mai puternic în contra războiului. Pretutindeni se împart ilustrațiuni reprezentând uciderea lui Colacovici.

Declarația de abdicare a prințului Gheorghe.

Iată textul scrisorii prințului Gheorghe adresată primului ministru Novacovici:

Stimate domnule președinte!

Mișcat de calomiile neîntemeiate și nedrepte cu desăvârșire, pe cari un nenoroc le-a provocat în unele cercuri ale opiniei publice, am onoarea a Vă face următoarea declarațiune întru apărarea cinstei mele absolut curate și liniștite:

În conștiința adâncă a datoriei pe care în clipa asta mi-o impune glasul cugetului meu, renunț în interesul patriei la toate drepturile și prerogativele ce îmi revin în virtutea constituției. Hotărârea mea este ne-strămulată. Vă rog să procedați deci în conformitate și să faceți tot ce este necesar spre a obține sancțiunea prea înaltă a acestei hotărâri. Deși renunț pentru totdeauna la toate drepturile mele la tron, cari mi-se cuvin în temeiul constituției țării, totuși ca sârb și ca soldat voi fi oricând gata să-mi jertfesc viața regelui și patriei.

Primiți dle președinte, expresia considerațiunii mele.

Gheorghe.

Dispariția prințului Gheorghe.

Belgrad, 25 Martie.

Se svonește că prințul Gheorghe a dispărut din Belgrad.

Belgrad, 25 Martie

În oraș armata ține ordinea, pentru că sunt temeri să nu izbucnească revoluția.

Conacul este păzit de armată.

Ministrul de externe Milovanovici a primit mai multe scrisori amenințătoare.

Ce va fi cu abdicarea?

În consiliul de miniștri de ieri după prânz s'a hotărât de-a lăsa la voia regelui Petru ca să ia o hotărâre privitoare la abdicarea prințului Gheorghe.

Servitorul Colacovici.

Camerierul prințului Gheorghe, Colacovici, a murit zilele trecute într'un spital din Belgrad. Scena ce s'ar fi petrecut între el și prințul ar fi fost următoarea: Prințul îl încredinșase cu o scrisoare. Plecând i ar fi spus:

— Să nu uiți de ea.

Colacovici ar fi răspuns.

— Nu voi uita, după cum nu am uitat niciodată vre-o scrisoare.

Prințul ar fi izbucnit mânios. Cele ce au urmat nu se știu, dar seara o trăsură de curte s'a oprit la poartă și a transportat pe Colacovici la spital, unde după două zile muri. Colacovici avea pe trup lovituri îngrozitoare cu călcâiul și a suferit leziuni interne. Înainte de-a muri i-s'ar fi luat o declarație în scris precum că nu prințul i-ar fi cauzat boala ci că ar fi căzut și s'ar fi lovit.

Mâine se va desface certificatul medical din care va reieși că prințul de coroană nu-i vinovat de moartea lui Colacovici.

Comunicatul oficios.

După comunicatul oficios asupra afacerii Colacovici, acesta ar fi indignat pe prințul Gheorghe prin o neîndemnarea sa. Prințul ar fi aplicat servitorului o palmă și Colacovici a ieșit în grabă din cameră, și s'a împiedecat și-a căzut în anticameră. Având hernie (vătămătură) el ar fi căpătat o leziune internă în abdomen care i-a pricinuit moartea, deși i-s'a făcut o operație. Înainte de moarte a dat declarație cumcă incidentul s'a petrecut în felul de mai sus. Cătră prietenii săi însă el ar fi spus că prințul i-a produs leziunea internă.

Afacerea a fost publicată întâi de ziarul socialist «Zvono». Prințul declară că sunt pure calomii și prietenii lui îl cunosc ca pe un caracter drept, sincer și iubitor de adevăr.

Impresia și agitația în Belgrad.

Impresia declarației de abdicare a prințului de pe coroană Gheorghe a fost cea mai mare uimire și consternare. Toată lumea înțelege că nu afacerea servitorului Colacovici ci situația externă este cauza adevărată a abdicării sale. Guvernul

în înțelegere cu regele Petru a silit pe prințul Gheorghe la actul acesta. Prințul se afla în fruntea mișcării pentru război. El aștase atâta timp toată opinia publică și grație lui ajunseseră lucrurile acolo încât războiul părea ineritabil.

Printre aderenții războiului declarația de abdicare a prințului au produs o debandadă complectă. Toți spun că dacă prințul va stăruie în hotărârea sa împotriva Serbiei față cu monarhia austro-ungară se va înfrânge și guvernul sârb va împlini toate dorințele Austriei în privința Bosniei și Herțegovinei.

Este temerea că Austria va profita de încurcătura momentului și va face demersuri energice împotriva Serbiei.

Se presupune că intriga împotriva prințului Gheorghe s'ar fi urzit în jurul prințului Alexandru care s'a întors de puțin timp la Belgrad. Alții presupun că afacerea Colacovici întregă este pusă la cale în mod abil din partea Austriei spre a slăbi partidul războiului și spre a produce o încurcătură.

Rusia recunoaște anexiunea.

Agenția Havas anunță: Ministrul de externe rus Iswolski recunoaște, fără nici o rezervă, anexiunea, în nădejdea, că baronul Aehrenthal văzând intențiunile pașnice ale Rusiei, va adopta și el proiectul notei sârbești stabilit de puteri, care proiect de altfel va da Austro-Ungariei toate garanțiile dorite.

Japonia vrea să atace Rusia.

Ziarului «Czas» i-se comunică din Carbin că Rusia este serios amenințată de Japonia. Japonia ia măsuri militare și în cazul când Rusia ar intra în conflict cu Austro-Ungaria, Japonia va ataca-o în Manciuria.

Japonia consideră momentul actual ca foarte favorabil ca să distrugă definitiv influența rusă în Asia.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 26 Martie n. 1909.

— **Consistor plenar.** Tuturor asesoriilor consistoriali li-s'a trimis următoarea invitare.

P. T. Domnule! Convocăm consistorul la ședință plenară pe ziua de *Joi în 19 Martie (1 Aprilie)* a. c. la orele 10 a. m. în localul obișnuit.

OBIECTELE:

1. Raportul general al Consistorului plenar către sinodul eparhial.

2. Bugetul consistorial pe anul 1909.

3. Alte eventuale obiecte.

Arad, la 10/23 Martie 1909. Ioan. I. Papp, episcop.

— **MARE SERATĂ ETNOGRAFICĂ ÎN ARAD.** «Reuniunea femeilor române din Arad și provincie» va aranja la Dumineca Tomii o mare serată etnografică, reprezentând portul, dansul și cântarea diferitelor provincii și ținuturi românești. Serata se va aranja în folosul fondului de zidire al școlii de fete din Arad în vederea căruia s'a organizat Reuniunea.

După știrile ce primim din partea Reuniunii serata etnografică are să fie o strălucită manifestare socială, cum de mult nu s'a văzut la noi. Toate cântărețele noastre de seamă și-au promis concursul lor. Dansurile promit a ne da ceva foarte interesant și original. Se va juca «Invărtita» selișteană atât de grea pentru cei străini de patria acestui joc. Dșoarele Nuța Comșa și Nuța Țintea și dd. Niculiță Comșa și Țintea din Săliște au făgăduit să'l execute la serata etnografică. Alți dansatori din Brașov, Lugoj, din alte părți ale Banatului au făgăduit să execute dansuri din părțile respective. Hora, Călușerul, Bătuta și Brăul se vor juca de un grup de jucători din Arad.

Serata va fi condusă de d. Dr. Tiberiu Brediceanu din Sibiu.

Promoțiune. Se scrie din Viena: In 22 l. c. a avut loc în aula cea mare a universității din Viena promoția de Dr. în istorie și filozofie a dlui profesor și redactor al »Junimei literare« din Cernăuți, Iancu Nistor. Au asistat din partea românilor: deputatul Rădăuților, dl Simionovici, numeroși membrii din colonie, iar studentimea s'a prezentat aproape întreagă. Dl Nistor, în timpul scurt al petrecerii Dsale în Viena, câștigând simpatia tuturor românilor prin cunoștințele vaste, prin bunătatea sa de inimă și mai ales prin ținuta sa neaoș românească, ne umple de nădejdele cele mai frumoase și nu putem decât să felicităm pe frații bucovineni, dacă, nu peste mult, vom vedea pe catedra de istoria română la universitatea din Cernăuți, pe cel mai vrednic și mai chemat să o ocupe, care fără îndoială e d. Nistor. D-sa intenționează să-și continue studiile în Germania și Italia și pe anul viitor la București, voind să fie docent la Cernăuți. Ii dorim din inimă succes spre bucuria tuturor românilor de bine. *Un ardelean.*

— »Mano nera« (Mâna neagră) această misterioasă și înfricoșătoare asociațiune de rău făcători italieni stabiliți în Statele-Unite și-a amintit din nou existența printr'un asasinat, la Palermo (Sicilia), a unui înalt funcționar al poliției din New-York. Aproape toți adeptii ei sunt vre o 40.000 pe tot teritoriul Uniunii — sunt de origine din Sicilia, Calabria, și Neapole. Este plaga Statelor-Unite. Crimele și atentatele ei la proprietatea particulară sunt nenumărate. Organizată puternic, ea are legături în toate orașele Americii de Nord. Dar centrul ei de acțiune e în New-York.

Locotenentul Petrosino, acel care dăunăzi a fost ucis în Palermo, avea în atribuțiile sale supraveghierea acestui organism criminal. Fusesse trimis în Sicilia spre a lua informația și mai ales semnalmentele căpeteniilor celor mai de seamă ai »Mănei negre« cari lucrează în Statele-Unite. Căci »Mâna neagră« este, dacă se poate spune, o filială a »Mafiei«, cealaltă vastă tovarășie de răufăcători cari își exercită meseria în Sicilia. Asociații »Mafiei« cari vin să se stabilească în America, se înrolează în rândurile »Mănei negre«. Guvernul american face de multă vreme încercări zadarnice de-a pune un capăt teroarei ei, întocmai ca și guvernul italian care a renunțat să mai combată »Mafia« ai cărei membri șed adesea și în scaune de deputați și o ocrotesc prin influința lor politică.

— **Covăsințenii achitați la Oradea mare.** Impreună cu părintele Ioan Cure, au fost achitați în Oradea-mare următorii: Aurel Cure, Mihai Vortian, Iosif Căprucean, Virgil Țigan, Tudor Tudur (tuși), Vasilie Tudur, Todor Tudur (Cocoși), Gheorghe Florea, Adrian Cure, Vasilie Serdean (jun.), Gheorghe Jurculesc, Mitru Balta, Sava Tudur și nevasta lui Sava Tudur născută Florița Țigan.

— **Advocat nou.** Ni-se scrie: Dl Dr. Ioan Berariu și-a deschis cancelaria advocațională în B. Comloș. Toți românii de bine din loc și jur, să sprijinească pe cel de neamul lor, care ne atârnător fiind, va putea ajuta mult neamului.

— **Societatea esperanțiștilor în România** a hotărât în adunarea ei dela 14 Dec. a. trecut după propunerea dlui Dr. Robin, președintele societății se organizeze un congres de esperanto în România. Societatea are și o revistă »Rumano Esperantista«. Vor participa la congres și esperanțiști din țările învecinate, mai ales bulgari. Pe semne cultura națională a ajuns la apogeu în România (mai ales printre jidani) încât acuma poate veni rândul curentelor cosmopolite...

— **Guvernul englez către guvernul român.** Guvernul englez a făcut cunoscut guvernului român că în luna Mai se va deschide la Londra o expoziție internațională de științe, de artă și industrie. Guvernul Marelui Britanii exprimă dorința ca la aceea expoziție să ia parte și statul român. Expoziția va fi deschisă până în luna Octombrie.

— **Inchiderea stagiunii de operă.** Aseară s'a dat ultima reprezentațiune a stagiunii actuale la opera din Arad. Stagiunea s'a încheiat cu opera »la Traviata« de Verdi. Rolul Videttei l'a cântat d-ra Ligia Pieroni, care a câștigat pe deplin simpatia și admirația publicului. D-ra Pie-

roni cântă întâia-ooră în străinătate; e încă foarte tânără, abea are 19 ani și deja are nu numai o voce dulce, ci cântă cu o perfectă artă încât nu ști ce să admiri mai mult: darul dumnezeesc, vocea suavă și cristalină, are școala pe care fiind deplin stăpână, cu drept cuvânt o putem compara cu artiste mari.

Suntem siguri că într'un an-doi faima numelui său va străbate departe peste hotarele Italiei. Publicul a aplaudat-o frenetic și-a chemat-o mai de multe-ori la rampă. Rolul lui Alfredo a fost cântat de dl cav. Ferrari d' Albaredo, care și de astădată s'a ținut la nivelul înalt la care a ajuns prin atâtea prestațiuni artistice laudate și admirate pe scenele mari, nu numai din Europa ci și în America. Distinsul artist a fost obiectul celor mai calde ovațiuni de simpatie.

Baritonul Ercolani a cântat de asemeni spre mulțumirea generală.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Deputații români atacând proiectul congruei.

Budapesta, 26 Martie.

Sedința camerei începe la orele 10. La ordinea zilei proiectul despre congruă.

Nagy D.: Sprijinește petițiunea alianței șoviniste »Országos Magyar Szövetség«, care cere camerei să respingă congrua preoților români, fiindcă agită mereu împotriva ideii de stat.

Markos Gy.: Cere să se întregiască și leafa călugărilor.

Polemizează cu discursul dlui Vasile Lucaciu și zice că deputații români au și o altă patrie pe care o servesc cu mai multă credință decât pe patria lor.

Apponyi: Polemizează cu oratorii de până aci. Din vorbirea părintelui Lucaciu a înțeles că preoții români sunt înainte de toate români și numai apoi cetățeni ungari. Nu va sprijini cu banii statului spiritul anti-patriotic și revoluționar propovăduit de preoții agitatori. Cere adoptarea proiectului.

Urmează discuția pe articole. Vorbește **Csernoch.**

Nagy Gy., care cere complectarea congruei la 2400 coroane și debitează și el obligatele calomnii la adresa preoțimeii române.

La artioulul 3. **Kmety K.** pretinde ca preoții cari nu vorbesc limba ungurească să nu fie împărțâșiți de ajutor. Prezintă o propunere în acest senz.

Dr. Ștefan C. Pop: E aproape de necredut că un profesor universitar să se provoace la legile din 1840, cari s'au adus într'o vreme când Ardealul era separat și astfel legile de atunci nu erau valabile pentru Ardeal.

Vorbește cu multă destoinicie retorică, combătând articolul 4, care țintește să înstrăineze pe preoți de popor. În temeiul legilor din 1867—8, legi create de spirite armonizate de o toleranță nobilă, respinge proiectul, care e menit să adâncească și mai mult prăpastia neînțelegerii dintre popoarele din țară. D-sa e des întrerupt de deputatul Kmety,

Vasile Damian vorbește de asemenea cu multă înverșunare împotriva articolului din chestiune.

Mai vorbesc Nagy Gy., Bozóky, apoi iarăș părintele Damian. Răspunde Apponyi, cerând adoptarea articolelor. Camera primește proiectul și în amănunte.

Economie.

Plata de cereale din Arad.

26 Martie

S'au vândut azi:

grâu 400 mm.	13.80—
cucuruz 300 mm.	9.0—
săcară	7.10—
ovăs	8.50—
orz	7.8—

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Martie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.10—17.20

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa	— — —	26 K.	55—26 K.	85 fil.
Din comitatul Albei	— — —	26	> 15—26	> 50
De Pesta	— — —	26	> 20—26	> 55
Bănățenesc	— — —	26	> 50—26	> 80
De Bacica	— — —	26	> 30—26	> 70
Săcară	— — —	19	> 70—19	> 90
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17	> —	17	> 20
> > cali atra a I.	16	> 50—16	> 80	>
Ovăs >	I.	17	> 55—18	> —
> >	II.	17	> 25—17	> 55
Cucuruz	— — —	14	> 05—14	> 25

BIBLIOGRAFII.

Alecru Russo, »Piatra teiului și Iașii și locuitorii săi în 1840«, traduse din franțuzește, după Ms. 311 al Academiei române, de C. Mărgăritescu. (In folosul Ligei culturale din București). Vălenii-de-Munte. Tipografia »Neamul Românesc«. Prețul 70 bani. *Se poate căpăta dela »Librăria Tribunei«.*

A apărut: »Purtarea socoților bisericesti, pe baza contabilității duple« de Dr. Petru Barbu, cu apreciere de Dominic Rațiu. Se găsește de vânzare la autor în Caransebeș, și se recomandă preoțimii, învățătorimii și mai ales epitropiilor bisericesti. Prețul 3 coroane.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare următoarele cărți:

Spiritul critic în cultura românească, de Ibrăileanu prețul 2 cor., + 10 fil.

In lumea dreptății de nuvele și schițe, Ioan Al. Brătescu Voinești 2 cor., + 10 fil.

Legenda funigeilor, poem dramatic în 3 acte de St. O. Iosif și D. Anghel 1 cor., + 10 fil.

Demonul, poemă tradusă din rusește de Ioan R. Rădulescu 1 cor., + 10 fil.

Revista »Viața Românească« Nr. 12 2.— + 10 fil.

Sentinela cântărilor bisericesti române compusă de Terentius Bugariu, preot militar Prețul 20 cor., plus 30 fil., porto.

Neamul românesc în Basarabia de N. Iorga cor. 2:50 plus 10 fileri porto.

Cântece din popor de P. Ciorogariu. Biblioteca Socec Nr. 42—44. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Poezii alese de Gh. Crețeanu, Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare imediat într'o cancelarie advocațională. A se adresa la administrația ziarului.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908. 8 Martie.	ACTIV	1909. 28 Februarie	7 Martie.
132146918	93611918 Reserva metalică Aur	88638808	127109417
1769578	38535000 „ Trate Aur	37585907	1221613
73059857	Argint și diverse monete		51261921
7490700	Portofoliu Român și Străin		27834021
16997787	(*) Impr. contra ef. publice	11582100	11999924
11999924	„ „ „ „ in cont curent 16020219		15296433
15638508	Fonduri publice		3187121
3243121	Efectele fondului de rezervă		5971359
5929697	„ „ „ „ amortisarea imob. și material		704313
643205	Imobili		377265
362280	Mobilier și Mașini de Imprimerie		103965244
104881134	Cheltuieli de Administrație		14433250
—	Depozite libere		30726183
7090411	„ „ & provizorii		394088064
22419896	Compturi curanți		12000000
403673016	Compturi de valori		26380304
			3863598
			247200680
			678238
			—
			103965244
			394088064
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			104210544
			394609581
			12000000
			26380304
			3863598
			247400050
			755085
			—
			10421

Dubiniewicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —
Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire.

Văpseli mirositoare
Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și str.
Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.
Petrol-China cel mai bun mijloc contra
 mătreței a căderii părului
 și cărunțirii. Prețul Cor. 1-20.

TRISKA J.

Primul depozit de pianе
 din tot Ardealul.

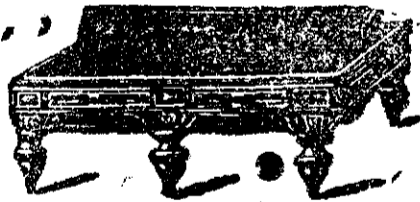
Kolozsvár (Cluj)
 Sétatér utca Nr. 10
 Recomandă pianurile și
 pianinele sale provenite din
 fabricile celebre din țară și din
 străinătate precum și
atelierul său de reparat
 instalat din nou, în care pianu-
 rile vechi și stricate să re-
 pară repede, prompt și estin cu
 mijloace moderne.
 Pașuri cu chiriă ieftină.

Joan P. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și
 din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă,
 prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atenția on. proprietari de cafenele și
 și restaurante asupra ate-
 lierului meu de billiarde,
 unde le săvârșesc pe
 lângă prețurile cele mai
 moderate și garanție.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne

fiecare menageră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe
 ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un
 prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

E o noutate
 de senzație
 pentru
 menagere!

Măngălăul meu patentat

care face revoluție în menagi și devine indis-
 pensabil în orice casă. Inmanuarea lui e simplă
 și ușoară, încât îl poate inmanua fără oboseală
 și o fetiță de 14 ani.

Măngălăul meu nu rupe rufele, se
 — lucrează cu el curat și frumos. —

Il expediază inventatorul

KELEMEN MÁRTON

strungar artistic

— Győr, Andrásy-ut 24. —

— Catalog gratuit și porto-franco. —

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat

Ghete de șevro pentru domni . . . K 11'—
 „ „ box „ „ „ „ K 11'—
 „ „ șevro pt dame cu bumbi K 10'50
 „ „ „ „ „ cu șirete K 9'50
 Jamătăți de șevro pentru dame . . . K 8'—
 Ghete tari de muncitori dela . . . K 6'80
 Ghete de copii dela . . . . . K 3'—

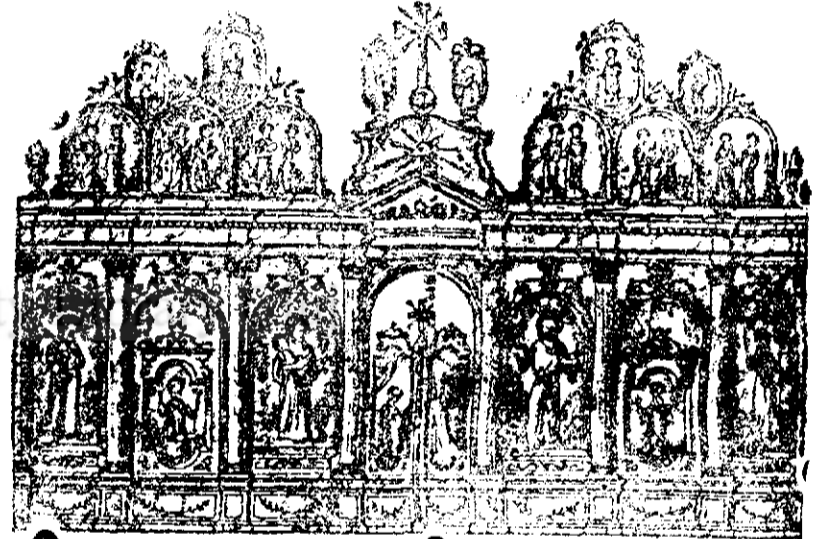
Material de I-a clasă.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

— Szombathely. —

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca :

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn —
 amvoane și scaune de spovedanie — sicriul Domne-
 lui, grota Mariei de Lourđ — cristelnițe, icoane
 de stațiune — sculptură în relief sau pictură —
 străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează.

Preț-curent, proiect de budget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru
 examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.